

Nahlédněte pod ruce restaurátorům v Domě umění

Jak se z poničeného historického nábytku či obrazů stávají opět skvosty a ozdoby interiérů? Na vlastní oči to můžete vidět v Ateliéru Fiala v Horních Počernicích. „Návštěvníky rádi provedeme provozem a celým Domem umění,“ říká David Fiala, majitel ateliéru. Co můžete při návštěvě Domu umění všechno spatřit?

Aktuálně třeba unikátní soubor nábytku ze zámku Kroměříž, který je zapsaný na Listině světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO a jemuž se během příštích týdnů vrátí původní podoba. „Jde o díla benátských mistrů ze sedmáctého století,“ vysvětluje David Fiala a ukazuje na sekretáře v restaurátorské dílně. Jsou z ebenového dřeva, bohatě vykládané slovinou. Jde o ukázkou nábytkářského umění na vrcholu své doby.

Úkolem ateliéru bude nahradit a doplnit poškozené či chybějící součásti a navrátit nábytku původní vzhled. Restaurátorské práce budou hotové po Novém roce a David Fiala plánuje, že ještě předtím, než se nábytek vrátí do Kroměříže, uspořádá v prostorách Domu umění, kde Ateliér Fiala sídlí, výstavu, na níž si zájemci budou moci prohlédnout jednotlivé kusy v jejich nově nabytých kráse.

RODINNÁ TRADICE

David Fiala se začal restaurování nábytku věnovat krátce po listopadové revoluci. Firmu založil v roce 1991, v příštím roce tedy jeho ateliér oslaví čtvrtstoletí existence. Majitel ale odkazuje k mno-

hem vzdálenější historii. Až k roku 1907, kdy jeho pradědeček, slavný malíř Josef Fiala, spolu s dalšími malíři restauroval malby v kopuli Chrámu svatého Mikuláše na Staroměstském náměstí.

Není divu, že Josef Fiala byl pro svého pravnuka velkým zdrojem inspirace. Ostatně vlastní největší sbírku jeho obrazů, zhruba 120 kusů. Pradědovo dílo má kompletně zmapováno a stále pátrá po několika obrazech, které ve sbírce dosud chybějí. Dílo Josefa Fialy si můžete prohlédnout na internetových stránkách Ateliéru Fiala ve virtuální galerii. Umění se věnují i děti Davida Fialy; třeba na rodovou tradici navážou.

ČTVRTSTOLETÍ ZKUŠENOSTÍ

Restaurátor David Fiala svou firmu vybudoval od základu. Začínal sám. Postupně, jak zakázky přibývaly, se tým rozrůstal a měnila se i místa, kde ateliér sídlil. Na začátku byla dílna mimo Prahu, pak ateliér přemístil do statku v pražském Braníku a od roku 2013 je jeho adresou Dům umění, budova bývalé Chvalské tvrze v Horních Počernicích.

Za téměř pětadvacet let existence se Ateliér Fiala podílel na řadě významných zakázek. Soustředil se na nábytek, obrazy, ale třeba také na historické

hodiny. Ateliér se podílel na řadě zajímavých zakázek. Mezi nejvýznamnější patří restaurování souboru deseti barokních obrazů pro muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech. Dalším příkladem je restaurování rokokového mobiliáře ze zámku Schönbrunn a Hofsburgu. Na pracích se ve dvousměnném provozu podílelo čtrnáct restaurátorů a několik externích spolupracovníků.

„Soubor těchto císařských židlí, jež nacisté za Druhé světové války převezli z Rakouska na Moravu a až v roce 2006 se rozhodlo o jejich navrácení, byl jednou z největších a nejzajímavějších zakázek našeho ateliéru. Obecně ale platí, že až osmdesát procent prací vykonáváme pro soukromé osoby, které se na nás obrazejí s historickým nábytkem či obrazy, které najdou třeba na půdě nebo je získali jako součást dědictví,“ říká David Fiala.

ZÁKAZNÍK NA PRVNÍM MÍSTĚ

Krédem ateliéru je, že se každému zákazníkovi věnuje individuálně. Každý kus nábytku nebo ob-

raz, který David Fiala převezme, je pečlivě zdokumentován. Poté se stanoví postup prací a určí cena. Když je ateliér zavalen prací tak, jako bude v příštích několika týdnech díky souboru nábytku

Krédem Ateliéru Fiala je, že se každému zákazníkovi věnuje individuálně. Každý restaurátor má svou specializaci.

z kroměřížského zámku, dohodne se majitel ateliéru se zákazníkem na termínu, kdy se mu bude moci stoprocentně věnovat.

Tento postup se vyplácí. Zákazníci si za roky působení vybudovali k ateliéru důvěru. Tu ještě umocňuje tým zkušených restaurátorů, kteří pro Davida Fialu pracují. Každý restaurátor má svou specializaci. Například dilenský mistr Petr Kolár, restaurátor obrazů, je zde zaměstnán již

patnáct let. David Fiala si pochvaluje minimální fluktuací. Dlouhodobě spolupracuje s restaurátorskými školami. Studenti k němu chodí na praxi a ti nejkvalitnější zůstávají.

KOUZLO ŘEMESLA A UMĚNÍ

Pod rukama restaurátorských mistrů se obrazům i nábytku vrací původní krása a lesk. „Ke každé době patří určité postupy a materiály. Je samozřejmostí, že je respektujeme. Ať už jde o míchání barev při restaurování obrazů, nebo o důsledné používání kostního kluhu a šelakové politury při renovování starožitného nábytku,“ podotýká David Fiala.

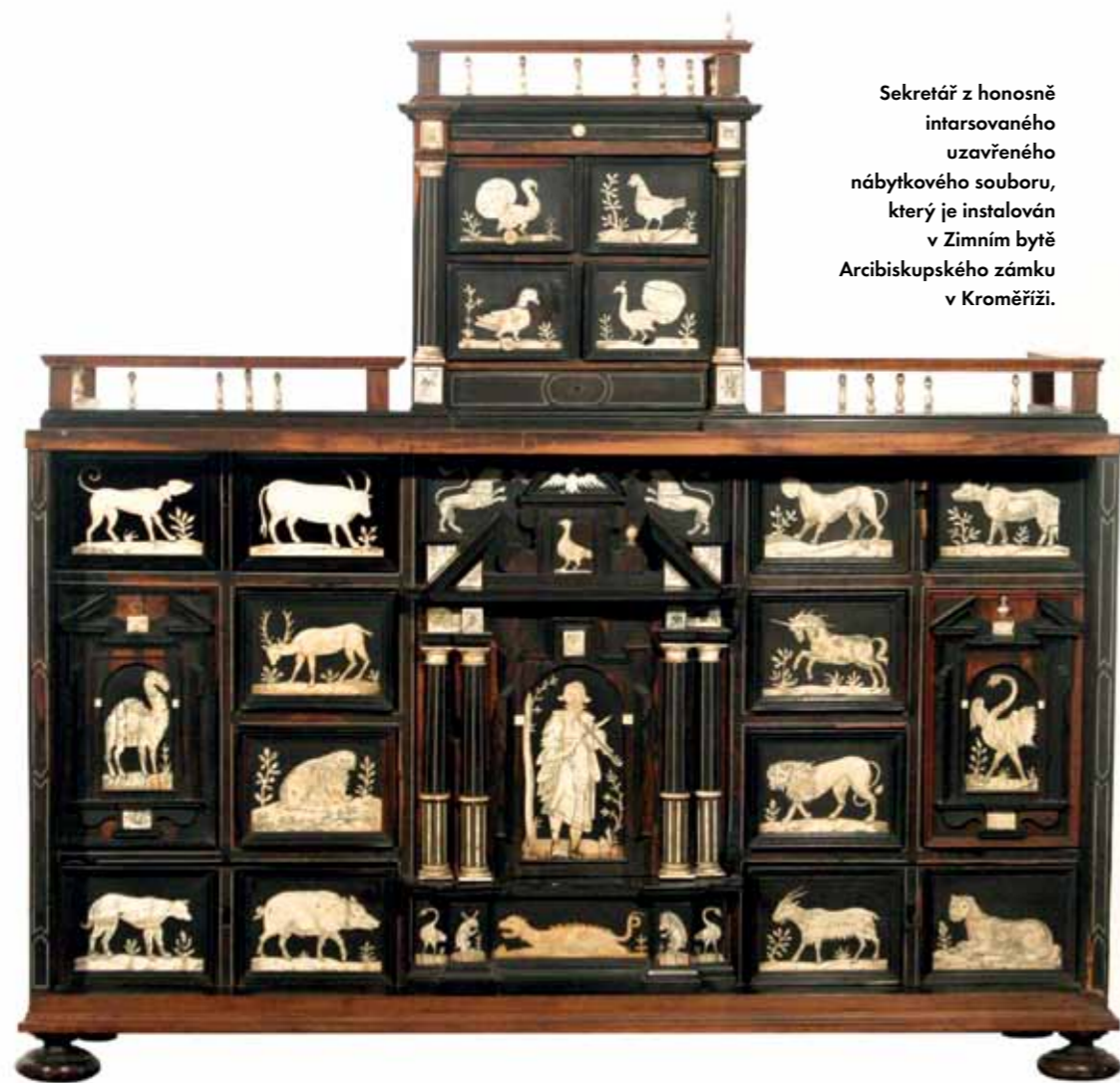
Jak taková renovace nábytku vypadá? Nejprve se příslušný kus, například komoda, zdokumentuje. Následně se rozebere, ošetří se proti dřevokazným škůdcům, nahradí se

chybějící kusy a konstrukce se pomocí kostního kluhu dá zase dohromady. Následují práce například na intarziích, očištěné součásti se vracejí na svá místa a doplňují se chybějící.

Nemusí ovšem jít jen o intarzie. Nábytek bývá například vykládán slonovinou, některé části mohou být pozlacené, jiné vyřezávané.

Restaurátor tedy musí být nejen zručný řemeslník, ale také umělec. Ateliérem Fiala prošla za dobu jeho existence také řada hodin a historických hracích skříní. Zde si věnovali také renovaci historických strojů a jejich mechanických součástí.

Po opravě konstrukce restaurovaného nábytku následuje povrchová úprava. Na dřevo se nanáší nejprve lněná fermez, která zvýrazní jeho kresbu, a následuje šelaková politura. Šelak je přírodní živice, získávaná z výměšků

Sekretář z honosně intarsovaného uzavřeného nábytkového souboru, který je instalován v Zimním bytě Arcibiskupského zámku v Kroměříži.

červce lakového, který žije v Asii. Šupinky šelaku se rozpouštějí v čistém lihu a tamponem se v mnoha vrstvách nanášejí na nábytek, dokud není dokonale lesklý.

INVESTICE DO STAROŽITNOSTÍ

Všechny tyto postupy a řadu dalších, například čalounění nábytku, můžete při návštěvě restaurátorské dílny v Ateliéru Fiala vidět na vlastní oči. Třeba vás bude právě tato zkušenost inspirovat a začnete

A teď je pro nákup starožitností příhodná doba, protože nedávná hospodářská recese ceny srazila. V důsledku to znamená, že se tržní ceny ještě nedostaly na úroveň odhadních. Kromě obrazů se vyplatí investovat i do nábytku, který má kromě estetické i užitnou hodnotu.“

Pro laika je samozřejmě těžké se zorientovat. Proto je vždy vhodné konzultovat výběr s odborníky. „Na všechny věci, které prodáváme, dáváme certifikát pravosti. Za všechno, co opustí ateliér, ručím svým jménem,“ dodává David Fiala.

HISTORIE I SOUČASNOST POD JEDNOU STŘECHOU

Pokud se rozhodnete pro návštěvu Domu umění ve Chvalské tvrzi, kromě restaurátorské dílny a prodejní galerie uvidíte i výstavní síň, v níž se pravidelně konají výstavy soudobých umělců. David Fiala je prostřednictvím nadačního fondu podporuje a umožňuje jim prezentovat vybraná díla v reprezentativních prostorách ve druhém patře Domu umění.

Zde také bude po Novém roce vystaven zmíněný nábytek z kroměřížského zámku, který je nyní v péči restaurátorů. Zážitek z návštěvy Domu umění pak ještě umocní oběd v restauraci v přízemí, jejíž interiér je koncipován ve stylu Rakouska-Uherska a která je kompletně vybavena zrestaurovaným nábytkem z této doby. „Sedět tak můžete u stolu a na židli, u nějž mohl obědvat císař František I. s rodinou,“ láká návštěvníky David Fiala.

Ke každé době patří určité postupy a materiály. Je samozřejmostí, že je Atelier Fiala respektuje, ať už jde o míchání barev při restaurování obrazů, nebo o důsledné používání kostního kluhu a šelakové politury při renovování starožitného nábytku.

uvažovat o tom, že si nějaký restaurovaný kus nábytku pořídíte v prodejní galerii naproti restaurátorské dílně. Anebo se doma či na chalupě podíváte na půdu nebo do sklepa, jestli neobjevíte třeba zaprášený historický...

„Investice do starožitností má smysl, protože je stálá,“ říká David Fiala. „Měna devaluje, ale cena starožitností s postupujícím časem roste.“

Atelier *Fiala*

Atelier Fiala s.r.o. – Dům umění
Na Chvalské tvrzi 858 Praha 9
www.atelier-fiala.cz, info@atelier-fiala.cz

